

Kinderrechten en COVID 19

Caroline Vrijens
Kinderrechtencommissaris

16 oktober 2021
Symposium VAV

Verbonden aan Vlaams Parlement

- Internationaal kinderrechtenverdrag onderstreept belang onafhankelijke instanties kinderrechten
- Een parlementaire inbedding biedt beste garantie
- Oprichtingsdecreet 15 juli 1997

“De kinderrechtencommissaris komt op voor de rechten, noden en belangen van alle kinderen in Vlaanderen”

Rol Kinderrechtencommissariaat

Aanpak

- Van signaal tot advies:

1. Het **behandelen van klachten** (1200 per jaar van kinderen en jongeren, ouders, professionals) en adviseren en bemiddelen

2. Het **adviseren van het beleid** op basis van signalen uit onderzoek en uit het ombudswerk

- Commissie van Toezicht

- Het Kinderrechtencommissariaat streeft naar:

Een Vlaams beleid dat zich maximaal richt op de rechten en belangen van kinderen en jongeren, hun perspectief meeneemt en hun positie versterkt.

Maart 2020...Corona

- Meteen na de lockdown in maart 2020 (anderhalf jaar geleden nu) viel het stil maar begin april heel wat meldingen rond corona en het recht op onderwijs, recht op contact en spel, recht op hulp, ...
- grootouders, ouders, leerkrachten, CLB medewerkers, hulpverleners, kinderartsen, psychologen, middenveldorganisaties, ...
- De richtlijnen zelf hielden niet genoeg rekening met kinderen en jongeren en met hun rechten
- Ook de gewone meldingen kwamen opnieuw binnen vanaf mei

Signalen die ons bereikten met betrekking tot hulpverlening en gezin

- Van **ouders** over de sluiting van de scholen, het gebrek aan sociaal contact en spel voor kinderen en jongeren, de **druk op de gezinnen**

Maar ook het stopzetten van hulpverlening, de quarantaines in de zorg en het stopzetten van het bezoekrechten in de zorg

- Van **professionals** over de **bezorgdheid** rond de stijging van meldingen rond geweld bij AWEL, CLB-chat, 1712, maar ook over het welzijn van kinderen en jongeren in de zorg, ze vroegen in hoeverre de maatregelen essentiële rechten van tafel konden vegen

Veel meldingen rond het recht op spel

- coronamaatregelen perkten het recht op spel van kinderen en jongeren sterk in: over spelen niets in de overheidscommunicatie, mocht niet en speelpleinen en tuinen waren afgesloten
- zwaar voor k en j in kleine woning zonder tuin of terras, of zonder broers en zussen
- signalen van bezorgde ouders: boete, angst anderen, speeltuinen,...
- we riepen op om speelpleintjes en publieke ruimte te openen op veilige manier maar dat heeft een hele tijd geduurd

Wat deden wij?

- Klachten behandelen en mee oplossingen zoeken wanneer dat kon
- Signalen doorgeven en adviezen geven aan parlement, ministers en overheden om het kinderrechtenperspectief voorop te stellen in de coronacrisis
- Frustratie bij ons en anderen dat er niets gezegd werd over kinderen en jongeren en hun perspectief niet aan bod kwam
- **Grote coronabevraging in mei van het Kinderrechtencommissariaat samen met het Kenniscentrum Kinderrechten en de Kinderrechtencoalitie**
 - 44.000 kinderen en jongeren namen deel!
 - koepels scholen, VRT, Ketnet, agentschappen overheid

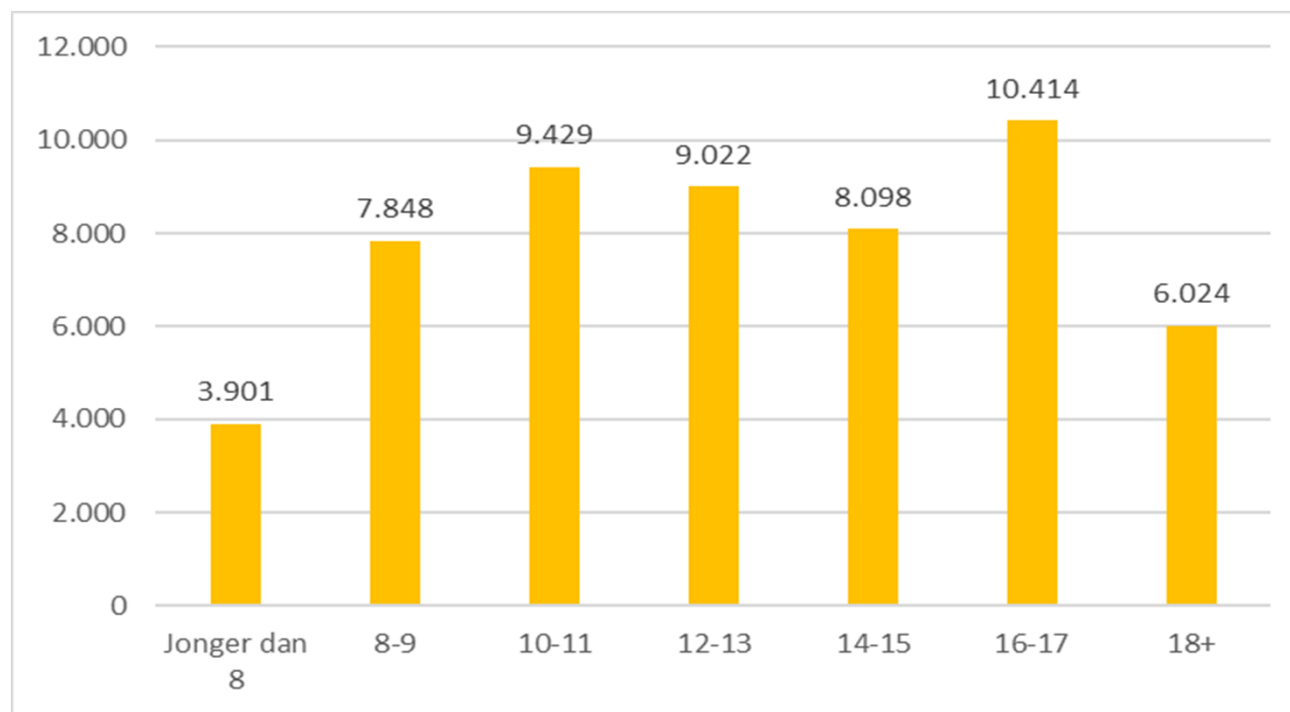
#jongerenovercorona

- **Waarom? Stem en perspectief kinderen en jongeren bleef te veel afwezig!**
- Richtlijnen zelf hielden niet genoeg rekening met hun behoeftes: recht op spel, jeugdhulp, onderwijs
- Zeker voor de kwetsbare kinderen is impact zeer groot:

Cijfers hoger impact op gevoelens en angst voor corona, stress voor school en het niet kunnen volgen van schoolwerk, ruzie en geweld!

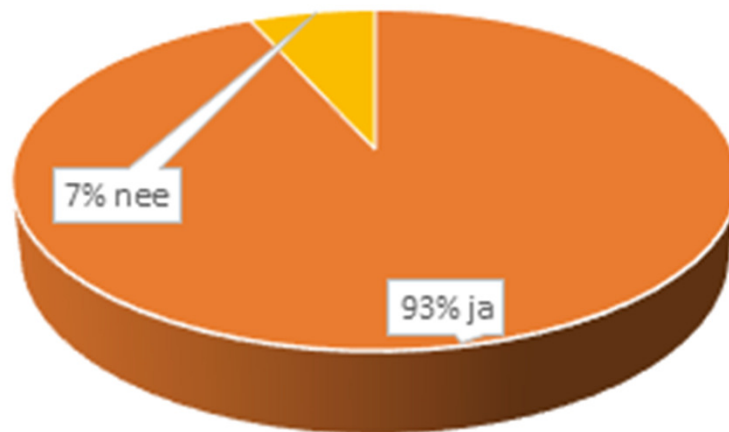
#jongerenovercorona van 11 mei tot 17 mei enquête online

■ > 44.400 kinderen en jongeren namen deel

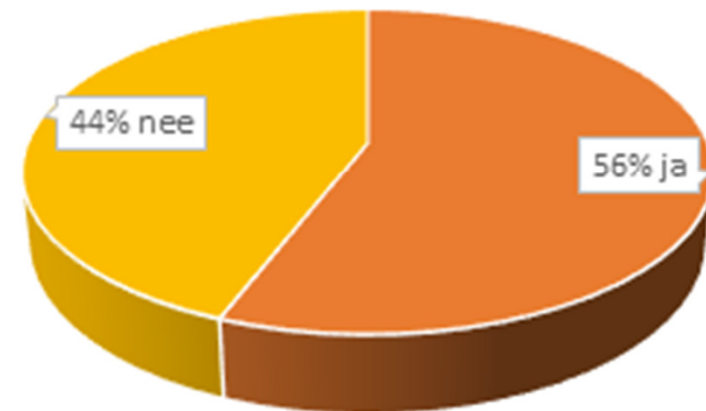
Begrijpen ze de regels?

Begrijpen kinderen wat wel mag en niet mag tijdens corona?

- Ja, ik begrijp dat goed
- Nee, ik begrijp dat eigenlijk niet goed

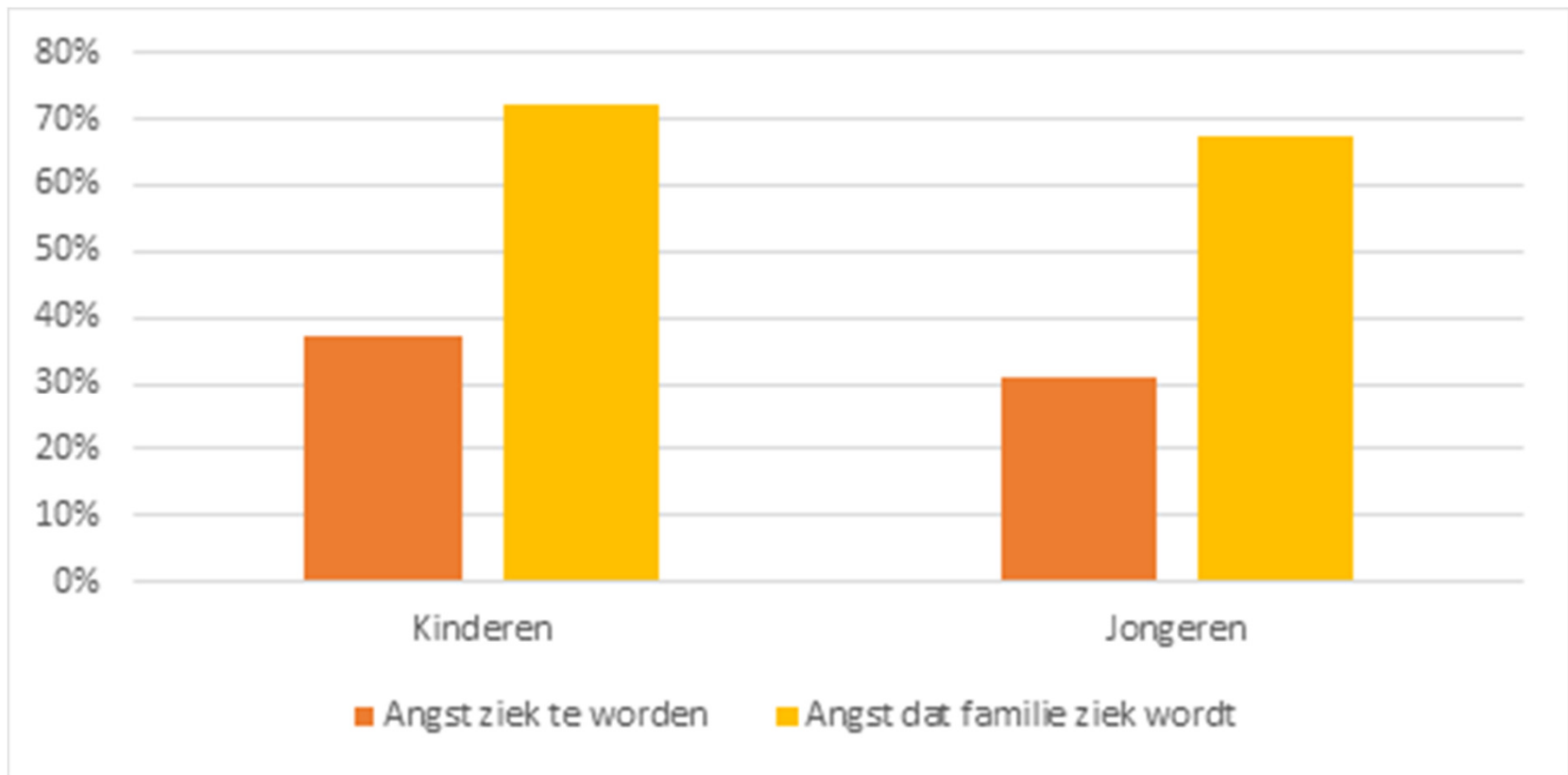
Begrijpen jongeren wat wel mag en niet mag tijdens corona?

- Ja, ik begrijp dat goed
- Nee, ik begrijp dat eigenlijk niet goed

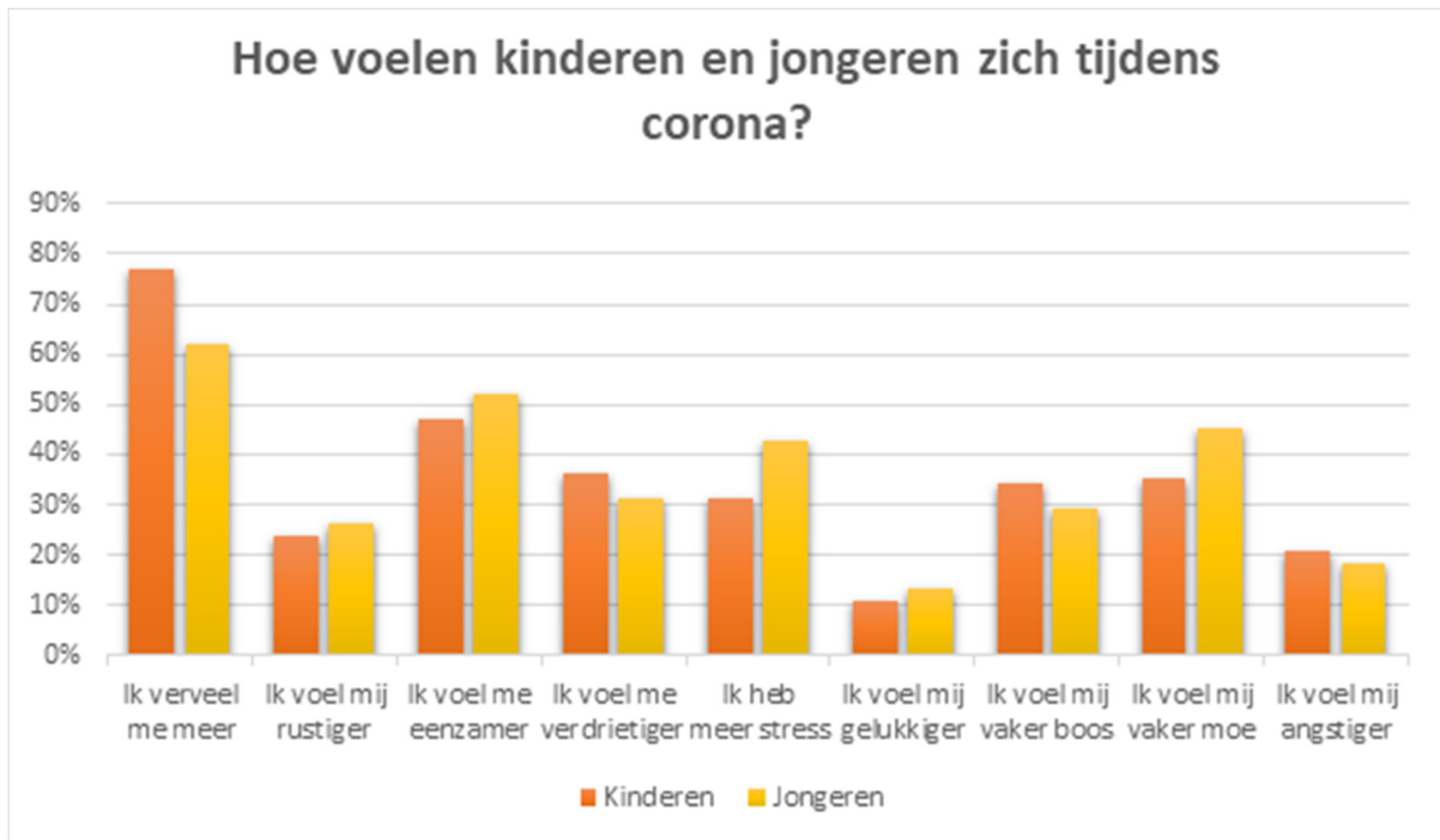
Zijn ze bang?

- 1 op de 3 kinderen is **bang om ziek te worden** en 2 op de 3 kinderen hebben schrik voor familie en vrienden

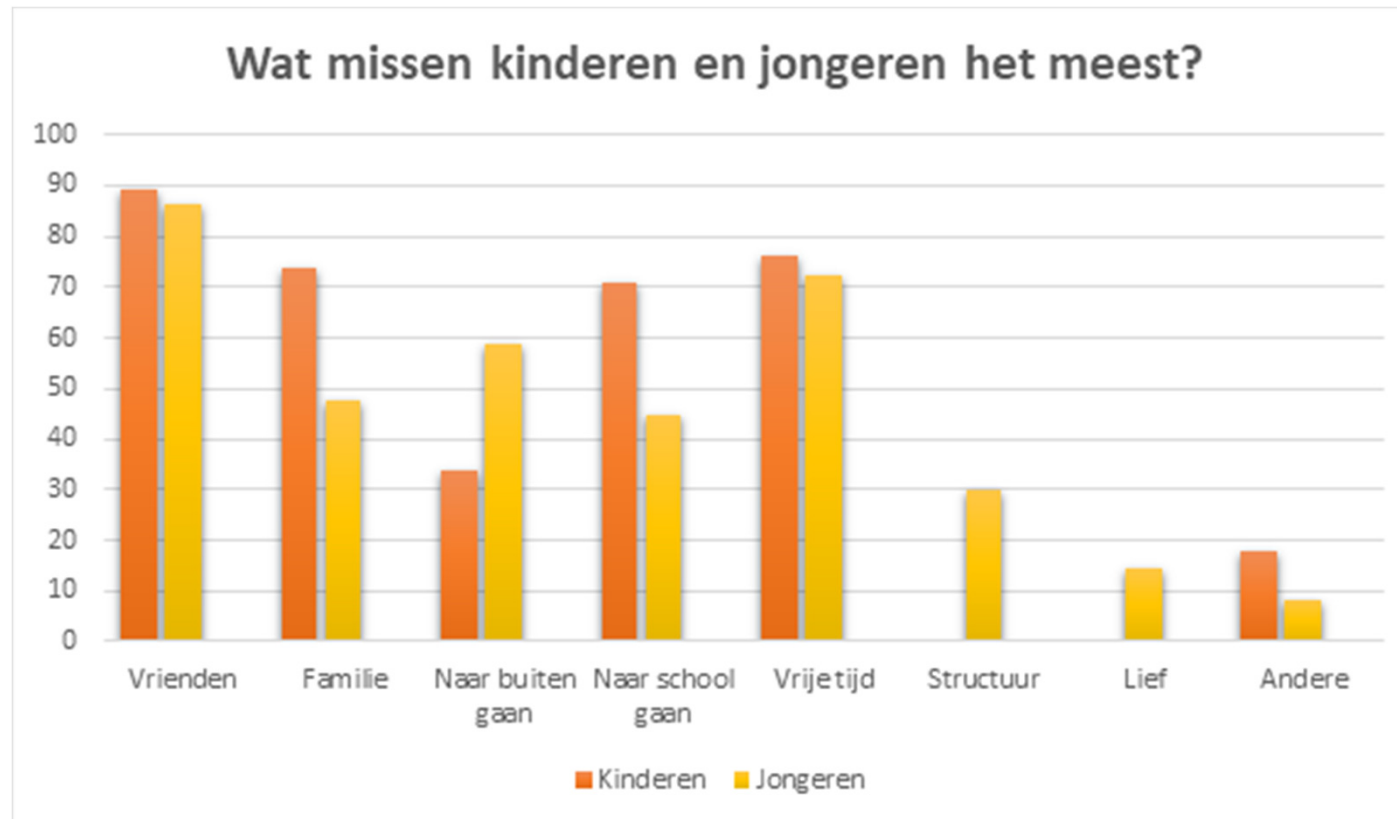
Welke emoties zien we nog?

- Verveling en de eenzaamheid zijn veel sterker dan vóór de crisis

Wat missen ze?

- Kinderen en jongeren missen veel in deze periode: het meest van al hun vrienden, familie en vrije tijd.

Meer ruzie en geweld, minder pesten

- 1 op de 2 zegt dat er nu thuis meer of veel meer ruzie is
- 1 op de 10 kinderen en jongeren maakt soms fysiek of verbaal geweld mee. Van die kinderen zegt meerderheid dat dit is toegenomen sinds corona.
- Een meerderheid van de kinderen en jongeren die soms gepest worden, wordt nu juist veel minder gepest

School is veel meer dan les krijgen

- 85% van de kinderen en 72% van de jongeren zegt liever terug naar school te willen gaan
- 1 op de 2 heeft meer stress voor school. Stijgt met elk leerjaar
- Thuis voor 1 op de 4 te druk om schoolwerk te maken
- Helft van de kinderen begrijpt het huiswerk niet altijd en 1 op de 4 jongeren kan niet altijd volgen met schoolwerk

Spel en ontspanning: zo belangrijk

- **1 op 5 kinderen heeft niemand om mee te spelen**
- Bijna 1 op 6 van de kinderen en jongeren heeft geen eigen plekje
- Meeste kinderen en jongeren kunnen zich thuis goed ontspannen. 12% van de jongeren niet.
- **Heel wat kinderen en jongeren komen niet of alleen soms buiten. Van de jongeren die in groep wonen zegt 1 op 4 bijna nooit buiten te komen!**

Inspraak

- 18% van de kinderen mag niet meepraten thuis over de regels. Bij jongeren is dat 23%. Bijna 1 op de 4.
- Voor jongeren die in een groep wonen, is dat meer dan de helft (55%).
- **Leefwereld en behoeftes kinderen en jongeren een plek geven in exitstrategie.**

'Ik vind dat er een Veiligheidsraad voor kinderen moet zijn, nu zijn alle beslissingen en regels er voor de volwassenen.'

(Meisje, 10 jaar)

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

September 2020 ad hoc corona commissie vlaams parlement:

- Jeugdhulpvoorzieningen, jeugdwelzijnswerk en asielcentra
- Conclusies uit de bevraging en uit de Klachtenlijn bevestigd

Begin 2021 (bezorgdheid zware winter):

- Aantal schoolbezoeken en wandelingen met jongeren en veel signalen op onze klachtenlijn
- Signalen uit de sector van de GGZ/CLB dat de wachtlijsten ontploften

Corona schooljaar 2020-2021

Zwaar vooral voor jongeren uit het middelbaar:

- afstandsonderwijs en moeilijkheden op schoolvlak
- zeer weinig mogelijkheden tot ontmoeting en vrije tijd! Net op die leeftijd zo nodig
- Soort gelatenheid en mentaal welzijn onder druk

Samen met pediaters, de franse KRC sterk gepleit voor aandacht voor mentaal welzijn van onze jongeren

Ondertussen bevestigd door Hoge Gezondheidsraad, door internationaal wetenschappelijk onderzoek en door mijn Europese collega ombudsmannen en -vrouwen

Conclusies voor het beleid

- Een **lockdown** of zeer zware maatregelen moeten we absoluut vermijden:
 - Scholen die sluiten
 - Hulpverlening die wegvalt of digitaal wordt
 - Gezinnen die op zichzelf aangewezen zijn en waar het moeilijk is
 - Opschorting bezoekrecht in de zorg en quarantaines
 - Kinderen en jongeren die niet buiten kunnen spelen/ hun vrienden kunnen zien/zich kunnen ontspannen

- Impact op hun welzijn is groot!

- Lockdownlessen: veronderstellingen doorprikt
 - Iedereen heeft ruimte om te bewegen en te ontspannen, om te leren
 - Iedereen is digitaal mee
 - Gezinnen kunnen het alleen en in isolatie

Conclusies voor het beleid

- Strijd tegen kinderarmoede, 1 op 7 in Vlaanderen
- Kinderen met een beperking zijn extra kwetsbaar
- Er zijn goede praktijken ontstaan in de jeugdhulp, het onderwijs en de vrijetijdsbesteding (infrastructuur openstellen) die we moeten behouden
- Herdenken van publieke ruimte vanuit de belangen van kwetsbare kinderen en jongeren
- Werken aan randvoorwaarden voor digitaal onderwijs voor alle kinderen
- Experts mee rond de tafel die het perspectief van kinderen en jongeren inbrengen

Hartelijk dank! Vragen?

■ Caroline Vrijens

- Kinderrechtencommissaris
- caroline.vrijens@vlaamsparlement.be
- 02 552 98 00
- @KRCommissaris

- ## ■ www.kinderrechtencommissariaat.be www.kinderrechten.be